

bortfaldt. Nu spørger jeg det ærede Medlem fra Slagelse: Godkender det ærede Medlem den Udtalelse? Og hvis han gør det, maa han da saa ikke erkende, at det er Højres egen Skyld, at det i de forløbne 3 Aar intet som helst har gjort for at tilvejebringe den Forudsætning for Forholdstalsvalg til Folketinget, som det selv den Gang gennem sin Ordfører erklærede var den nødvendige Forudsætning. Det ærede Medlem behøver naturligvis ikke at svare. Men han har henvendt sig til mig, og jeg svarer ham da med dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem kan selv afgøre, om han vil svare mig eller ej.

Dinesen: Uagtet jeg er den, der bedst kunde udtale mig om Forbeholdet af 1855, er jeg veget tilbage derfor, fordi jeg mener, at man i det hele taget ved en Forhandling som denne ikke skal rejse Spørgsmaal og kræve Svar, der fører bort fra Forhandlingen om det Emne, som foreligger. Men naar jeg skal gøre en kort Bemærkning om Forbeholdet af 1855, vil jeg sige, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgkreds (P. Munch) egentlig var den, der kom Sagen nærmest. Thi Forholdet var det, at dette Forbehold var oppe gængagne Gange under Grundlovsforhandlingerne fra 1864 til 1866, og Meningerne var delte om, hvorvidt det havde retslig forbindende Kraft eller kun moralsk Betydning, men det var den Part, som sejrede, der for nægtede dette Forbeholds retslig forbindende Kraft. Spørgsmaalet blev altsaa afgjort samtidig med Grundlovsspørgsmaalet, og derfor mener jeg, det ikke har Forbindelse med det, der foreligger, og at det ikke fører til noget at drøfte det.

Rode: Det ærede Medlem for Slagelse-Kredsen (Holger Neergaard) maa undskylde, at jeg ikke i min forrige korte Bemærkning fik svaret paa mere end et af de Spørgsmaal, han rettede til mig. Det andet Spørgsmaal drejede sig om, hvorvidt jeg kunde godkende en Udtalelse af Konseilspræsidenten. Jeg har ikke hørt eller opfattet Konseilspræsidentens Udtalelse paa den Maade, som det ærede Medlem refererede den. Men ganske bortset fra, hvad den højtærede Konseilspræsident mener eller siger i saa Henseende, maa jeg have Lov til at udtale,

at vi har jo ikke taget Stilling til dette Forslag ud fra Opfattelser, som er raadende indenfor Regeringen eller andetsteds, men udelukkende ud fra Forslaget selv. Jeg har set paa Forslaget og bedømt det, og hvorledes vi bedømmer det, derom kan jeg henvise til mine Udtalelser ved første Behandling, hvor jeg nævnedes, at Forslagets Landstingsordning efter vor Mening i havde adskillige gode Sider, at det dannede et brugeligt Grundlag for en ny Forfatning, navnlig under Hensyn til den Forfatning, det skulde afløse.

Ordføreren (Slebsager): Jeg takker det ærede Medlem fra Hillerød (Dinesen) for den Oplysning, han fremkom med, og som han havde gennem Selverfaring, thi den bekræfter netop fuldt ud det, som jeg fremførte med Hensyn til Forbeholdet af 1855. Hvordan kom vi nemlig ind paa dette? Vi kom ind paa det derigennem, at det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) hævdede, at man i 1855 havde givet Afkald paa Juni-Grundloven, og at det ikke forholdt sig saaledes, som jeg havde sagt, at vi ikke kunde fastholde den i 1866, fordi vi var et aandeligt talt lamslaaet Folk. Nu siger jo netop det ærede Medlem fra Hillerød, at Spørgsmaalet om Forbeholdet af 1855 var stærkt fremme i 1866, men at der blev et Flertal for, at dette Forbehold ikke skulde have nogen retslig Gyldighed. Det afkræfter jo netop ikke, at det havde sin moralske Styrke fra 1855 og fremdeles til 1866, men det beviser netop, at Folket ikke var aandeligt stærkt nok til at holde det fast, saaledes at det derigennem kunde fastholde Juni-Grundloven.

Holger Neergaard: Det ærede Medlem for Kalundborg-Kredsen (Rode) gik i Virkeligheden ganske uden om det Spørgsmaal, jeg havde stillet. Han ønskede ikke at svare bestemt paa det. Men deraf turde man maaske slutte, at han i Virkeligheden ikke deler den paagældende Opfattelse, og man maa for øvrigt ogsaa slutte af det radikale Partis tidligere Udtalelser om Forfatningsforholdet, at de ikke deler den Opfattelse. Men det forekommer mig egentlig mærkeligt, at et Forslag som dette